

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Del 2. Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Lärosäte: Högskolan Kristianstad

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och inriktning mot arbete gymnasieskolan i undervisningsämnet **samhällskunskap**.

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

Självvärderingen består av en del 1 som är gemensam för lärosätets ämneslärarutbildningar och den delen ska inledas med en beskrivning av hur ämneslärarutbildningarna organiseras på en övergripande nivå, se del 1. Redogör i del 1 för ämneslärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärna (UVK) utifrån bedömningsområdena.

Självvärderingen har även en eller flera del 2. Här redogörs för utbildningens ämnes- och ämnesdidaktiska studier utifrån bedömningsområdena. Lärosätet ska inkomma med en del 2 för varje undervisningsämne¹ som omfattas av utvärderingen vid det aktuella lärosätet.

Både i självvärderingens del 1 och 2 ska det framgå vad som är gemensamt för inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och inriktning mot arbete i gymnasieskolan samt vilka skillnader som finns. Observera att det i UKÄ:s beslut om urvalet av examensmål finns rekommendationer avseende i vilken del

¹ Matematik, svenska, samhällskunskap, idrott och hälsa, bild, dans och musik.

målen bör beskrivas. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) kan beskrivas både i del 1 och del 2. Redogör för VFU där det är relevant för lärosätets ämneslärarutbildning.

Självvärderingens olika delar ska tillsammans ge bedömargruppen en helhetsbild av ämneslärarutbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Som bilaga till självvärderingens delar ifylls även en lärartabell. Om lärosätet anser att kursplaner eller utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallarna får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallarna utformning såsom marginaler.
- Del 1 ska inte överstiga 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Del 2 ska inte överstiga 15 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter om en inriktning (årskurs 7-9 eller gymnasieskola) omfattas, eller 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter om två inriktningar omfattas (årskurs 7-9 och gymnasieskola). Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Observera att självvärderingen INTE gäller kompletterande pedagogisk utbildning, KPU.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Lärarpersonalen inom lärarutbildningarna ingår i allt väsentligt i Fakulteten för lärarutbildning. Fakulteten delas in i fem avdelningar: *Avdelningen för Humaniora, Avdelningen för Matematik- och Naturvetenskapernas didaktik, Avdelningen för Psykologi, Avdelningen för Utbildningsvetenskap med inriktning mot förskola och fritidshem samt Avdelningen för Utbildningsvetenskap med inriktning grundskola, gymnasieskola och specialpedagogik.* Kompetensen för samhällskunskap 1 hämtas framför allt från Avdelningen för humaniora, där såväl statsvetenskap som samhällsvetenskapernas didaktik ingår. Relevant kompetens inom sociologi, kulturgeografi och nationalekonomi som behövs för kommande samhällskunskapskurser finns att tillgå från andra avdelningar inom Högskolan Kristianstad. Det är avdelningscheferna som ansvarar för att rätt kompetens är tillgänglig för fakulteternas olika utbildningar. Avdelningscheferna har ett strukturerat schema med regelbundna träffar sinsemellan, där de tillsammans med dekan och programområdesansvariga hanterar frågor kring kompetensbehovet och samordnar bemanning. Avdelningscheferna ansvarar för att ta fram underlag för en kompetensförsörjningsplan, som sammanställs på fakultetsnivå såsom fakultetens strategiska kompetensförsörjningsplan under de närmaste tre åren. Denna plan tas upp i fakultetsnämnden för beslut och den redovisas för Rektor och övriga dekaner för en samordning på lärosätetsnivå. Detta arbete syftar till att ge goda förutsättningar för att använda resurserna effektivt och garantera bästa möjliga kompetens i utbildningarna. I och med att i princip all personal inom ämneslärarutbildningen ingår i samma fakultet och med dekan i linjen underlättas samordnade insatser såväl för tjänsteplanering, kompetensutveckling som rekrytering. Eftersom det är lärarutbildning som är så tydligt fokus för verksamheten och att mycket lite hänsyn behöver göras till andra utbildningars strukturer och behov följer att mycket få kompromisser, om ens några, behöver göras i förhållande till att skapa bästa möjliga förutsättningar för just *lärarutbildning*.

I lärartabellen listas de som ingick i kursen senaste gången den gavs. För samhällskunskaps del är det en kurs som genomförts, Samhällskunskap 1 - samhällsteori, om 15 hp. Det är således den personal som tas upp där som är underlaget för självvärderingen av personal, vilka kommenteras i mer detalj nedan.

Forskande personal på lektornivå har en så kallad schablonmånad forskning i tjänsten, vid sidan om kompetensutvecklingstid motsvarande ytterligare cirka en månad. Det finns också möjligheter att erhålla ytterligare forskningstid om högst tre månader fördelade efter prestation. Biträdande professorer (docentmeriterade) har 1,5 månaders schablontid för forskning och professorer 3 månader. Icke forskande personal har kompetensutvecklingstid om cirka en månad.

Kompetensutvecklingstiden ska användas för att utveckla medarbetarens kompetens för verksamhetens behov och framtid. Det innebär att avdelningschefen och medarbetaren vid ett årligt samtal drar upp riktlinjerna för vad medarbetaren förväntas använda tiden till och hur detta sedan följs upp. Inom fakulteten görs en verksamhetsutvecklingsplan och i denna ingår särskilda kompetensutvecklingsinsatser som fångas upp inom avdelningarna. Som ett exempel kan nämnas ett särskilt fokus på en höjning av digital kompetens för samtliga medarbetare inom lärarutbildning under 2018 och 2019.

Följande personal var senast anknutna till kursen samhällskunskap 1:

Kursansvarig: Lars Andersson Hult är lektor i de samhällsorienterade ämnenas didaktik. Andersson Hult disputerade 2016 och har förutom sin didaktiska forskargärning en ämneslärarexamen i ämnena historia och samhällskunskap. Han har tidigare arbetat i 20 år som ämneslärare.

Föreläsare:

Lars Andersson Hult, lektor i de samhällsorienterade ämnenas didaktik. Se text ovan

Adam Droppe, lektor i utbildningsvetenskap, dr sociologi,

Peter Gustavsson, universitetsadjunkt i statsvetenskap, forskarstuderande i statsvetenskap. Gustavsson har en lång och bred erfarenhet av undervisning i samhällskunskap.

Bertil Rosenberg, universitetsadjunkt samt ämneslärare i samhällskunskap och i historia. Bertil Rosenberg har flerårig erfarenhet av undervisning på gymnasiet.

Gästföreläsningar genomförs av lektorer i nationalekonomi och kulturgeografi.

Kursens styrka i lärarnas kombination av vetenskaplig och professionsrelaterad kompetens. Innehållet i kursen, i synnerhet momentens didaktiska ingångar, kan tydligt kopplas till de undervisande lärarnas erfarenhet från skolan. I kompetensförsörjningsplanen för fakulteten är det framtida behovet inom samhällskunskap av disputerad lärarpersonal inom statsvetenskap tydligt framskrivet och en eventuell rekryteringsprocess på väg att initieras. En av medarbetarna i kursen är i slutfasen av sitt avhandlingsarbete och förväntas fylla en del av detta behov redan på kort sikt.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Ingen skillnad

Specifikt för gymnasieskolan

Ingen skillnad

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån utbildningsmiljö kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 högskolepoäng av utbildningens totala 120/90 högskolepoäng.

Vetenskaplig aktivitet hos lärarna stärker sambandet mellan forskning och utbildning och skapar möjligheter för studenterna att utveckla ett forskande förhållningssätt. Högskolans disputerade lärare har tid för forskning inplanerad i tjänsten (se ovan), för att erbjuda goda förutsättningar för dem att bedriva forskning likväl som för högskolans studenter att involveras i en utbildningsmiljö där forskningsverksamhet är pågående och nära. I flera fall gäller detsamma för adjunkter, som då har extra kompetensutveckling för vetenskaplig meritering (master-/ forskarutbildning). Vid HKR finns dessutom formellt inrättade forskningsmiljöer och forskningsplattformar stödda av såväl intern som extern finansiering. Dessa verksamheter har egen budget och leds av en vetenskapligt meriterad medarbetare (företrädesvis professor). Inom ramen för dessa verksamheter finns möjligheter för medarbetare att följa seminarier med interna eller externa presentatörer, att involveras i forskningsprojekt och att samarbeta kollegialt.

Forskningsplattformen *Lärande i samverkan*

HKR har tillsammans med omgivande kommuner startat forskningsplattformen *Lärande i samverkan*. Plattformens syfte är att utifrån praktknära/praktikutvecklande och verksamhetsrelevant forskning bidra till att utveckla undervisningen i skola och förskola. Projektet genomgår en bedömning av relevans för verksamheten genom att granskas av en panel av huvudmannarepresentanter. I nästa steg bedöms den vetenskapliga kvaliteten genom externa sakkunniga. I dagsläget stöds tre sådana praktknära projekt: *Undervisning och lärande i förskolan om kemi- och fysikrelaterade vardagsfenomen*, *Effekten av pulshöjande aktiviteter för elevers koncentrationsförmåga och arbetsminne i matematik* och projektet *Multi-DigComp*. Rektorns uppdrag till plattformen för 2018 innebär även att examensarbeten baserade på professionsutmaningar som identifierats i samarbete med relevant yrkespraktik ska prioriteras i det fortsatta utvecklingsarbetet. Verksamheten inom forskningsmiljöerna och plattformen följs årligen upp av fakultetsnämnd (fram till 2017 av forskningsnämnd) och nya beslut om finansiering fattas, vilket också innebär att studentkåren är delaktiga i besluten.

Internationalisering

I HKR:s *Strategi för internationalisering 2016–2020* betonas att en hög grad av internationalisering ska utvecklas i syfte att lyfta fram, kvalitetssäkra och utveckla våra utbildningar. Internationalisering i våra lärarutbildningar kan innebära såväl möjligheter att studera eller göra VFU utomlands som olika aktiviteter på hemmaplan. Under 2018 pågår därför ett projekt vid Fakulteten för lärarutbildning som bland annat syftar till att öka mobiliteten inom våra olika lärarutbildningar och bland undervisande personal, samt att skapa tydliga strukturer för hur detta kan genomföras. Konkret innebär det att hitta lämpliga kurser, terminer och VFU-perioder då sådana utbyten kan ske genom att bygga vidare på och stärka redan befintliga kontakter med partneruniversitet. Som ett led i denna strävan har det även tagits fram en internationell termin som omfattar 30 hp och som är öppen både för internationella och svenska studenter.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Ingen skillnad.

Specifikt för gymnasieskolan

Ingen skillnad.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i årskurs 7–9** ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i gymnasieskolan** ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån examensmål 1 kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 högskolepoäng av utbildningens totala 120/90 högskolepoäng.

Kursmomentet som utvärderas är en introduktion, *Samhällskunskap 1 – samhällsteori* 15hp, till samhällsvetenskapens grundläggande idémässiga innehåll och utgör en teoretisk och samhällsdidaktisk grund för vidare studier i samhällskunskap. Denna introducerande kurs når inte det efterfrågade examensmålet, men är en del av, och starten för, ämnets progression och därmed en förutsättning för att i senare kurser nå examensmålet.

Kursen introducerar samhällskunskapen, för att ge studenten förutsättningar att längre fram i samhällskunskapsstudierna nå examensmålets krav på såväl breda som fördjupade ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Kursen inleds med studier av den moderna samhällsvetenskapens framväxt, förändring, centrala teoretiska begrepp och traditioner. Exempelvis studeras det centrala samhällsvetenskapliga problemet aktör och struktur samt samhällets förändring kopplat till skolans förändring under det förmoderna, moderna och senmoderna samhället. På detta sätt får studenten en grundläggande och introducerande kunskap om samhällsvetenskapens innehåll att använda för vidare och mer fördjupande studier. Lärandemålet som här används är formulerat som "kunna redogöra för och

förhålla sig analytiskt till den moderna samhällsvetenskapens framväxt, förändring och teoretiska grunder”. Undervisningen kopplat till detta mål är föreläsningar, seminarier, övningar och litteraturstudier. Exempel på en föreläsningrubrik här är *Modernitet och senmodernitet – begrepp, teorier och traditioner*. Exempel på seminarium/övning: examinerande seminarium utifrån uppgiften att skapa en lektionsplan utifrån sociologins klassiker där begreppen modernitet och senmodernitet är i fokus. Studenten fick välja om lektionsplanen var riktad mot en gymnasieklass eller högstadielklass. Exempel på litteratur: Ritzer, George (2015), *Sociologisk teori*. 2 upplagan. Malmö; Liber (645 s). Det är en grundbok som avhandlar samhällsvetenskapens centrala begrepp och teorier. Exempel på examinationsfråga i hemtentamen: ”En för samhällsvetenskapen stor diskussion är den gällande relationen mellan sociala strukturer och mänskligt handlande (aktörskap). Välj en liberal tänkare (exempelvis John Stuart Mill) och förklara hur han/hon ser på aktörens roll. Karl Marx, Max Weber och Emile Durkheim (moderna tänkare) och Michel Foucault och Zigmund Bauman (senmoderna tänkare) angriper den problematiken på delvis olika sätt. Välj två av dessa teoretiker och diskutera hur de ser på problematiken mellan struktur och handlande (aktör) utifrån för dem centrala begrepp som t.ex. historiematerialism (Marx), handlingstyper (Weber), sociala fakta (Durkheim) och diskurser (Foucault)”.

Ytterligare ett centralt innehåll i kursen är att koppla studier av samhället till skolan som institution och till yrkesutövningen som samhällskunskapslärare. På så sätt grundläggs tidigt progressionen mot säkerställandet av de examensmål som efterfrågar ämnesdidaktiska och yrkesutövande kunskaper och förmågor. Till examensmål 1 och kopplingen till yrkesutövningen används följande lärandemål: (1) ”kunna redogöra för och förhålla sig analytiskt till skolan som institution utifrån samhällsvetenskapliga grundbegrepp och teoritradition” och (2) ”kunna planera, genomföra och utvärdera enklare undervisningssituationer utifrån kunskaper om lärandet om samhället”. Undervisningen kopplat till detta mål är föreläsningar, seminarier, övningar och litteraturstudier. Exempel på föreläsningrubrik: *Skolan som institution – om profession, politisk styrning och demokratisering*.

Två exempel på examinerande uppgifter i seminarium: (1) ”Analysera gällande styrdokument för samhällskunskapen i årskurs 1 till gymnasiet utifrån relevanta samhällsvetenskapliga begrepp och tydliggör vilka kunskaper och förmågor som efterfrågas och varför dessa efterfrågas”. (2) ”Använd er erfarenhet och kunskap från er inledande och första VFU och utvärdera en genomförd undervisningssituation utifrån planering och genomförande”.

Exempel på litteratur som kopplas till examensmålets krav på insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete: Gustavsson, Peter (2014), *Samhällskunskapsämnets kris*. I Persson, Anders & Johansson, Roger (red.), *Vetenskapliga perspektiv på lärande, undervisning och utbildning i olika institutionella sammanhang. – utbildningsvetenskaplig forskning vid Lunds universitet*. Lunds universitet: Institutionen för utbildningsvetenskap.

Styrkor: Kursen har en tydlig förankring och relevans som en introduktion i ämnets progression där kursens innehåll och former utgör förutsättningar för att studenten ska uppnå examensmål i kommande kurser.

Utvecklingsområden: Att tydligare koppla kursen till föregående och efterföljande UVK- och VFU-kurser och därigenom säkerställa en progression som inte bara gäller själva ämnet, utan hela utbildningen till ämneslärare. En sådan utveckling är kvalitetsutvecklande och ligger i linje med den generella ambitionen för arbetet som pågår med att skapa en mer sammanhållen utbildning för studenten där utbildningens olika delar (UVK/ämne/VFU) hänger samman. Ett pågående arbete är att fusionera in ämnesdidaktiken i

relevanta delar av UVK-kurserna, till exempel i UVK 1 där skolhistoria studeras generellt, men också specifikt utifrån studenternas olika undervisningsämnen.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Övningar och seminarier utgår från studentens specifika yrkesinriktning. Se ovan exempel om övningar och seminarier/examination.

Specifikt för gymnasieskolan

Övningar och seminarier utgår från studentens specifika yrkesinriktning. Se ovan exempel om övningar och seminarier/examination.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

2. *Visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån examensmål 2 kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 hp av utbildningens totala 120/90 hp.

Examensmålets skrivning om fördjupad kunskap i vetenskapsteori och metodlära kan inte säkerställas i den introducerande kursen om 15 hp samhällskunskap. Däremot utgör kursen en förutsättning för att inom ämnets progression uppnå innehållet i examensmål 2.

Kursen introducerar begrepp och förhållningssätt som utgör en kunskapsmässig grund för studenten att senare i ämnesstudierna kunna tillgodogöra sig en fördjupad och mer specifik vetenskapsteoretisk och metodisk kunskap kopplad till yrkesutövningen. En sådan grund är introduktionen i det vetenskapliga förhållningssättet och dess betydelse för yrkesutövningen som genomsyrar kursens övningar och

examinationsuppgifter. Detta förhållningssätt konkretiseras i kursmålen genom krav på ett analytiskt förhållningssätt, en vetenskaplig grund, en kritisk granskning, en vetenskaplig referens samt betydelsen av detta för yrkesutövningen. Exempel på lärandemål där detta konkretiseras är: (1) "kunna med ett vetenskapligt förhållningssätt argumentera och presentera, skriftligt och muntligt, ett relevant samhällsvetenskapligt innehåll" och (2) "kunna redogöra för och förhålla sig analytiskt till den moderna samhällsvetenskapens framväxt, förändring och teoretiska grunder". Exempel på föreläsningrubriker: "Vad är sociologi?", "Vad är nationalekonomi?", "Vad är statsvetenskap?", "Vad är samhällsgeografi?". Dessa kursintroducerande föreläsningar definierar samhällskunskapens olika discipliner, deras studieobjekt och vad som utmärker deras vetenskaplighet. Exempel på examinerande uppgift: "Formulera en lektionsplanering utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt där det finns en tydlig referens till en samhällsvetenskaplig disciplin samt en lektionsplanering där ett sådant förhållningssätt saknas och där planeringen utgår från värdefrågor och erfarenhet. Jämför och utvärdera lektionens utfall."

Styrkor: Som introduktionskurs finns en progression och lärandeaspekt i att studierna utgår från mer generella och övergripande begrepp som definierar vetenskaplighet och visar på skillnader mot andra förhållningssätt, såsom värde, ideologi och moral. Därmed kan studenten göra en inledande kategorisering och definiera vetenskaplighet kontra andra förhållningssätt. Därigenom läggs en grund för fördjupade studier i vetenskaplighet.

Utvecklingsområden: Att stärka närvaron av mer nutida och kvalificerad forskningslitteratur i kursen. Arbetet med detta pågår, men är förknippat med svårigheter eftersom det är studenternas första kurs på högskolenivå. Utvärderingar visar att den kvalificerade och svårare forskningslitteratur vi prövat i mindre skala är problematisk för studenterna att tillgodogöra sig på en lärandenivå. Vid nästa tillfälle för introduktionskursen har resurser tillförts för att utöka undervisningen i form av litteraturstöd (handledning) och seminarier till forskningslitteraturen. Detta är en åtgärd som kommer att utvärderas. En utgångspunkt i detta utvecklingsarbete är att den tidiga introduktionen av forskningslitteratur i lärandet stärker progressionen och är en grund för att studenten ska uppfylla mer kvalificerade lärandemål om självständighet och fördjupade kunskaper och förmågor i senare kurser i utbildningen.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Yrkesinriktning årskurs 7-9 är specifikt genom att övningar och seminarier utgår från studentens specifika yrkesinriktning.

Specifikt för gymnasieskolan

Yrkesinriktning gymnasiet är specifikt genom att övningar och seminarier utgår från studentens specifika yrkesinriktning.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *Visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån examensmål 3. kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 hp av utbildningens totala 120/90 hp.

Examensmålets krav på fördjupad förmåga och att självständigt förhålla sig till egna och andras erfarenheter kan inte säkerställas inom den introducerande kursen om 15 hp i samhällskunskap. Framförallt beror detta på avsaknad av erfarenheter av yrket hos studenterna, eftersom endast två veckor auskulterande VFU har föregått den genomförda kursen.

Det som har kunnat genomföras relaterat till examensmål 3 är en inledande analys av studenternas erfarenhet av nämnda VFU. Den genomfördes under kursmål "kunna planera, genomföra och utvärdera enklare undervisningssituationer utifrån kunskaper om lärandet om samhället". Lärandemålet konkretiserades genom följande seminarieuppgift: "Använd er erfarenhet och kunskap från er inledande och första VFU och utvärdera en genomförd undervisningssituation utifrån planering och genomförande". Följande forskningslitteratur kopplades till seminarieuppgiften: Carleheden, Mikael (2002), *Fostran till frihet. Skolans demokratiska värdegrund ur ett habermasianskt perspektiv*. På detta sätt sker en inledande koppling mellan erfarenhet och relevant forskningslitteratur i utbildningen. Denna koppling stärks via progressionen i ämnet allteftersom studenternas erfarenheter av professionen ökar via VFU-kurser.

Styrkor: Att kursen trots studenternas ringa yrkeserfarenhet ändå tar till vara på denna och visar på betydelsen av att koppla erfarenhet och forskningsresultat i en utveckling av yrkesutövningen.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Yrkesinriktning årskurs 7-9 är specifikt genom att övningar och seminarier utgår från studentens specifika yrkesinriktning.

Specifikt för gymnasieskolan

Yrkesinriktning gymnasiet är specifikt genom att övningar och seminarier utgår från studentens specifika yrkesinriktning.

Utformning,
genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

4. *Visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån examensmål 4 kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 hp av utbildningens totala 120/90 hp.

Examensmålets krav på att kunna tillämpa en sådan didaktik och ämnesdidaktik som krävs för yrkesutövningen kan inte uppfyllas inom ramen för kursen *Samhällskunskap I* (15 hp). Däremot inleds progressionen inom ämnesdidaktiken i och med kursen och de inledande ämnesdidaktiska studierna utgör därmed en förutsättning för säkerställande av examensmålet längre fram i ämnesstudierna. Det ämnesdidaktiska innehållet i kursen refererar uttryckligen till följande kursmål: (1) "kunna planera, genomföra och utvärdera enklare undervisningssituationer utifrån kunskaper om lärandet om samhället" och (2) "kunna värdera och kritiskt granska samhällskunskapsundervisningens politiska styrdokument utifrån olika samhällsvetenskapliga begrepp och teoritraditioner". Dessa lärandemål är förberedande i sin karaktär och syftar till att studenten för första gången ska bekanta sig med ämnesdidaktikens grundläggande frågor om vad, hur (metodik) och varför. Lärandemålen nås genom föreläsningar, övningar

och seminarium. Exempel på föreläsningrubriker: (1) "Vad är samhällsdidaktik? - Traditioner och begrepp i undervisandet om samhället" och (2) "Samhällskunskapens ämnesmässiga kärna - vad ska och bör vi undervisa om?".

Exempel på övningar/seminarium:

(1) "Att undervisa om ideologier – vad, hur och varför?". I denna övning får studenterna ämnesdidaktiskt konkretisera ett centralt samhällsvetenskapligt begrepp. Syftet är att tydliggöra de vägval och frågor ämnesdidaktiken framkallar i samhällsvetenskapen, från det emancipatoriska till det mer konkreta metodiska.

(2) "Att konstruera en relevant provfråga". I denna övning får studenten träna i att formulera en provfråga till årskurs 7-9 samt valfri kurs gymnasiet. Denna övning ställer krav på ämnesdidaktisk analys, från tolkning av styrdokument via elevers referensramar till att på vetenskapliga grunder motivera vad och varför frågan.

Exempel på en hemtentamensfråga: "Skolforskningen har visat att flera olika faktorer, utöver slutbetygen från grundskolan, har betydelse för elevers utbildningsresultat och utbildningsval. Din uppgift är att diskutera elevers programval med utgångspunkt i frågan: *Vilka faktorer styr elevers val av högskoleförberedande program respektive yrkesprogram?*

a) ur Bourdieus olika begrepp

b) ur ett genusvetenskapligt perspektiv"

Det didaktiska perspektivet med tentamensfrågan är att via de teoretiska verktygen förklara *vad* genusteori är och *vad* Bourdieus begrepp innehåller, *hur* det uttrycks och *varför* det kan styra elevers val.

Styrkor: Kursens styrka är att den inkluderar ämnesdidaktiken i ämnesteorin och inte låter ämnesdidaktiken ligga vid sidan av. Didaktiken och ämnesdidaktiken förutsätter och stärker varandra kvalitetsmässigt och ställer yrkesperspektivet i fokus. Detta ger en inledande förståelse hos studenten att didaktiken är integrerad i ämnesstudierna, en förståelse som är viktig för de fortsatta fördjupande studierna progressionen inom ämnet.

Utvecklingsområde: Att stärka ämnesdidaktiken i kursen ytterligare genom en ämnesdidaktisk slinga som löper genom hela utbildningen och blir ett komplement till den ämnesdidaktiska progressionen. Slingan skulle möta ett lärandebehov hos studenten att mer generellt diskutera och reflektera över sitt ämnesdidaktiska lärande och jämföra sina insikter över tid. Från HT19 kommer vi att implementera en digital ämnesdidaktisk portfolio där studenten kontinuerligt antecknar och reflekterar över sitt ämnesdidaktiska lärande.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Yrkesinriktning årskurs 7-9 är specifikt genom att övningar och seminarier utgår från studentens specifika yrkesinriktning. Se ovan exempel om övningar och seminarier/examination.

Specifikt för gymnasieskolan

Yrkesinriktning gymnasiet är specifikt genom att övningar och seminarier utgår från studentens specifika yrkesinriktning. Se ovan exempel om övningar och seminarier/examination.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

- 5. Visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån examensmål 5 kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 hp av utbildningens totala 120/90 hp.

Examensmålets krav på ett individuellt lärande som tillgodoser varje elevs lärande och utveckling kan inte säkerställas med innehållet i kursen *Samhällskunskap 1*. Som beskrivits i mål 3 och 4 har vi en ämnesdidaktisk introduktion i kursen, men denna kan inte i sin inledande karaktär ha ett innehåll som avhandlar den mer djupgående ämnesdidaktiska och pedagogiska frågan om varje elevs lärande och utveckling i ämnet samhällskunskap. Det individuella lärandet återkommer i senare kurser under utbildningen och är därmed en del av utbildningens ämnesdidaktiska progression. Likväl är den ämnesdidaktiska introduktionen i kursen en byggsten eller en förutsättning för uppnåendet av examensmål 5, och i det avseendet hänvisas till självvärderingen av examensmål 3 och 4.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. Enligt UKÄ:s rekommendationer beskriver lärosätet måluppfyllelsen för det utvalda examensmålet i självvärderingens del 1.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Redogör för hur det säkerställs att studenterna uppnår den del av examensordningens mål som gäller jämställdhet, dvs. visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån jämställdhet kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 högskolepoäng av utbildningens totala 120/90 högskolepoäng.

I HKR Jämställdhetsintegrering 2017–2019 anges jämställdhet som ett angeläget område för ämneslärarutbildningen och andra utbildningar vid HKR. Liksom på övriga lärosäten i landet har ämneslärarutbildningen vid HKR en snedrekrytering där majoriteten studenter utgörs av kvinnor. Dokumentet anger bland annat att högskolan behöver göra insatser för att bryta könsstereotypera studieval genom att till exempel stödja utvecklingsarbeten om genus och jämställdhet i utbildningarna, men också att göra översyn av antagningsprocessen ur ett jämställdhetsperspektiv. Perspektivet kommer också att lyftas i olika marknadsföringsinsatser.

Arbetet med jämställdhetsperspektivet sker på utbildningen utifrån två nivåer; dels på en innehållsnivå där utbildningens kurser via ämnesval och didaktik beaktar, kommunicerar och förankrar perspektivet, dels på en planerande och styrande nivå där utbildningens personal, undervisande lärare, kursansvariga och programansvarig arbetar med jämställdhetsperspektivet i utbildningens former.

I styrningen av ämneslärarutbildningen via dekan, programansvarig, kursansvarig och undervisande lärare finns jämställdhetsperspektiv närvarande genom att utbildningen ska struktureras jämställt. Det tar sig uttryck att bemötande och andra handlingar i styrningen av utbildningen ska ha ett jämställdhetsperspektiv närvarande. Det finns till exempel ett uttryckligt jämställdhetsperspektiv i bemanningen av undervisande personal på kurser, ledande positioner och i anställningsförfarande. Detta lyfts och arbetas fram av utbildningens personal.

Även i undervisningssituationen hade vi i grundkursen i ämnet samhällskunskap ett avsnitt om genus. Exempel på föreläsningrubrik: Föreläsning "Genusperspektivets teori och praktik?". I denna föreläsningsserie om två föreläsningar/tre timmar introduceras genusbegreppet samhällsteoretiskt, men också dess politiska praktik. En start i ämnets progression gällande jämställdhets- och genusbegreppen där begreppen återkommer med dels lärandemål på krav om fördjupad kunskap och analys och dels tematiseringar där skolan och lärarprofessionen relateras till begreppen. Ett annat konkret exempel är att i hemtentamen som studenterna genomförde fanns det en tentamensfråga där studenten skulle analysera ur ett genusperspektiv på en grundläggande nivå. Exempel på tentamensfråga: "Skolforskningen har visat att flera olika faktorer, utöver slutbetygen från grundskolan, har betydelse för elevers utbildningsresultat och utbildningsval. Din uppgift är att diskutera elevers programval med utgångspunkt i frågan: *Vilka faktorer styr elevers val av högskoleförberedande program respektive yrkesprogram?*

a) ur Bourdieus olika begrepp

b) ur ett genusvetenskapligt perspektiv"

Utvecklingsområde: (1) *Stärka närvaron av ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten genom kompetensutveckling av personal.* Ett jämställdhetsperspektiv, som tar sig uttryck i den vardagliga kommunikationen mellan lärare och student samt i planeringen av undervisningens former, är centralt för ett genomgripande jämställdhetsperspektiv i utbildningen. Avgörande för en sådan utveckling är att utbildningens personal har kunskap och en medvetenhet om jämställdhetsperspektivets innehåll och mål, vilket kan nås genom en kontinuerlig kompetensutveckling i frågan. (2) *Kartläggning av studieavbrott, studieavhopp, rekrytering till utbildningen utifrån fördelningen av män och kvinnor.* En sådan kunskap är avgörande för åtgärder inom varje område, och kunskapsinhämtningen kommer att vara en del av det kartläggningsarbete som beskrivs som utvecklingsområde under Uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Ingen skillnad

Specifikt för gymnasieskolan

Ingen skillnad

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån uppföljning, åtgärder och återkoppling kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 högskolepoäng av utbildningens totala 120/90 högskolepoäng.

Arbetet med systematiskt kvalitetsarbete inom ämneslärarutbildningen vid HKR sker på tre nivåer: *ledningsnivå, programnivå* och *kursnivå*. Avgörande för att uppföljning, åtgärder och återkoppling ska fungera och resultera i en kontinuerlig kvalitetsutveckling i utbildningen är att det finns en transparens och samverkan mellan de olika nivåerna, det vill säga att policy- och systemnivån tydligt och omedelbart får positiva återverkningar i verksamheten; i kurserna, i klassrummen och för studenten.

Systematiskt kvalitetsarbete på ledningsnivå: HKR har sedan 2015 utvecklat ett kvalitetssystem avseende utbildning som är väl integrerat med högskolans hela strategi och uppdrag. Syftet med systemet är dels att implementera den övergripande strategin och högskolans generella uppdrag i verksamheten och dels att centralt samordna de olika kvalitetsutvecklande processerna, såsom kvalitetssäkring, planering, uppföljning. Målet är att koppla samman det lärosätetsstrategiska utvecklingsarbetet med det utbildningsnära, men också det kortsiktiga och långsiktiga utvecklingsarbetet genom att utgångsläge, nuläge och önskat läge hanteras samtidigt i planer och dialoger.

Systematiskt kvalitetsarbete på programnivå: Programnivå är den avgörande nivån för styrning och implementering. För ämneslärarutbildningen betyder det att programansvarig (POA) tillsammans med ämnesansvariga skriver en självvärdering för programområdet två gånger per år i en verksamhetsutvecklingsrapport. Rapporten ligger till grund för en verksamhetsutvecklingsplan, som presenteras i ett första utkast för dekan i maj. Efter återkoppling till POA ligger planen till grund för budgetarbetet i september. Den slutliga planen antas i december. I en verksamhetsdialog med lärosätets ledning i mars kommunicerar POA utfallet av föregående års verksamhet och verksamheten i programmet under innevarande år. POA redogör för planerat kvalitetsutvecklingsarbete och HKR:s ledning ger under dialogen återkoppling på presenterade åtgärdsförslag.

En viktig del av underlaget till kvalitetsarbetet på programnivån är programutvärderingarna som sker i det digitala verktyget *EvaSys* samt i dialogform med studenter på campus en av de sista dagarna under utbildningen. Programutvärderingen omfattar utbildningens alla delar och utgår från examensmålen. Studenterna värderar programmets innehåll, utformning och genomförande samt utvecklingen av generiska kompetenser och professionskompetens. Utvärderingen ger god information om åtgärder som behöver vidtas och dessa är en del av det kontinuerliga kvalitetsutvecklingsarbetet på programnivå vilket sammanfattas i dokumentet *Säkring av examensmålen*. Här synliggör vi för all undervisande personal i vilka kurser, och hur, respektive examensmål säkerställs genom de enskilda lärandemålen i kursplanerna. Dokumentet är ett viktigt underlag för diskussioner om examensmålen olik aspekter och hur progressionen i dem ser ut genom utbildningen. Arbetet med dokumentet sker kontinuerligt under planeringsdagar, internat och möten, där undervisande lärare, kursansvariga, ämnesansvariga och programansvarig deltar och bidrar i arbetet.

Systematiskt kvalitetsarbete på kursnivå: Kvalitetsarbetet via uppföljning, åtgärder och återkoppling sker på kursnivå framförallt av undervisande lärare, kursansvarig och studenter, i en nära och återkommande kommunikation. Ytorna för denna utvärderande kommunikation är dels formella skriftliga utvärderingar av studenter samt planlagda dialoger med studenter dels den informella och ständigt pågående kommunikationen mellan student och undervisande lärare som pågår under kursens gång och som den undervisande läraren noterar och följer upp under de formella planlagda dialogerna med studenterna vid kursens slut.

Den formella skriftliga kursutvärderingen publiceras på kursens studieplattform. Studenterna värderar olika påståenden om utformning, genomförande och examinationer samt ges möjlighet att beskriva kursens styrkor och utvecklingsbehov i fritext. Automatiska meddelanden utgår till kursansvarig vid lågt deltagande för att kursansvarig ska kunna påminna studenterna att svara. Kursutvärderingarna bearbetas och analyseras i första ledet av kursansvarig som redovisar en samlad beskrivning av studenternas input och förslag på åtgärder till POA i en kursrapport. Kursansvarigs analys och POA:s återkoppling ligger till grund för lärolagets planering inför nästa kurs. Nästa gång kursen ges redogör kursansvarig för utvärderingens utfall och vidtagna åtgärder som studenterna ombeds lägga extra vikt vid i den egna kursutvärderingen.

Uppföljning av studieresultat, studieavhopp och planerad studietid: En central del av vår kvalitetsutveckling tar sin utgångspunkt i den sedan länge välkända förutsättningen att ämnesläroarutbildningarna nationellt relativt till övriga professionsutbildningsprogram har stora studieavhopp och studieavbrott. Denna förutsättning blir än mer central för vårt kvalitetsutvecklingsarbete när vi också beaktar det faktum att ämnesläroarutbildningen vid HKR jämfört med de flesta andra lärosäten har ett studentunderlag som i större utsträckning kommer från studieovana bakgrunder och miljöer.

Hantering av denna förutsättning sker genom tre åtgärdsprogram eller fokusområden: *Ämnesdidaktisk utveckling*, *Uppföljning av studieresultat* och *Studienära stödfunktioner*, varav de två senare redovisas här (för ämnesdidaktisk utveckling, se rubrik Utbildningsmiljö).

Uppföljning av studieresultat: Uppföljning av studieresultat för enskilda studenter genomförs en gång per termin av POA tillsammans med kursansvariga och studie- och karriärvägledare. Syftet är att tidigt upptäcka studenter som behöver erbjudas olika former av stöd. Detta följs upp av en genomgripande översyn av hur stödet fungerar och utfallet av eventuella individuella studieplaner. Individuella studieplaner upprättas vid behov av studie- och karriärvägledare i samråd med studenten och POA.

En väl strukturerad uppföljning av studieresultat har visat sig vara ett effektivt sätt att motverka studieavhopp och studieavbrott vars orsak är otillräckliga studieresultat. Det är framförallt tidsaspekten

som är viktig. Ett tidigt uppmärksammande av otillräckliga studieresultat gör att studenten ofta kan återetablera sin ursprungliga tidsplan för studierna, medan det är svårare vid ett sent uppmärksammande.

Studienära stödfunktioner: Vid HKR erbjuds studiestöd genom Läranderesurscentrum (LRC) i form av olika lärverkstäder med fokus på språk, skrivstöd, studieteknik, matematik, och IT- och mediepedagogisk hjälp. Stödet genom LRC riktar sig till alla studenter och ges såväl på bokningsbara tider som på dropin-tider. LRC ansvarar även, genom en samordnare, för stöd till studenter med funktionsnedsättningar.

Vid HKR arbetar lärarna med att ge individuellt stöd efter behov i samband med undervisningen. Detta säkerställs genom att resurser för ändamålet ingår i varje kursbudget. Genom att följa studenters studieresultat identifieras tidigt studenter som behöver erbjudas formaliserat stöd i form av upprättandet av en individuell studieplan och/eller stöd från LRC. I den regelbundna uppföljningen har LRC och studie- och karriärvägledare en central roll. HKR erbjuder ett gott stöd men utmaningen ligger i att motivera de studenter som har behov av stöd att ta emot den hjälp som erbjuds. Studie- och karriärvägledarna vid HKR erbjuder tidiga möten med studenterna, i syfte att etablera kontakt för att kunna vara ett stöd genom studierna.

Utvecklingsområden: I det fortlöpande arbetet med kvalitetsutveckling har vi identifierat följande utvecklingsområden:

Systematisk kartläggning av studieavhopp: Ämneslärarutbildningen vid HKR startade 2015 i mindre skala och i nuvarande större skala först 2017. Det gör att vi saknar en tillräcklig empirisk kunskap om varför studenter väljer att hoppa av sina ämneslärarstudier vid HKR. En sådan kunskap är nödvändig för att förebygga avhopp. Från HT19 kommer ett sådant system för kartläggning av studieavhopp att implementeras. Det har två ben, dels en uppsökande del där den avhoppade studenten som aldrig anmälde sitt avhopp kontaktas och intervjuas om skälen för sitt avhopp, dels en insamling av preferenser när studenten gör ett formellt och registrerat avhopp från sina studier. Med det detta system kommer vi med tiden att ha en kunskapsbank kring studieavhopp som är tillräcklig för att använda i ett kvalitetsutvecklingsarbete.

Utveckling av stödfunktioner: De stödfunktioner som anges ovan är väsentliga för studenternas studieresultat, men de kan utvecklas och kompletteras med ytterligare stödfunktioner. Karaktären på ovan nämnda stödfunktioner är specifikt kunskapsorienterade och syftar till att stödja studentens kunskapsutveckling. En kompletterade stödfunktion skulle vara mer erfarenhetsmässigt orienterad och rikta in sig mot ett stöd som handlar att möta frågor och osäkerhet kopplat till vad akademiska studier innebär. En sådan mer erfarenhetsinriktad stödfunktion kommer då att uppbäras av studenter som innehar denna erfarenhet, det vill säga av studenter i senare årskullar. Detta mentorsprogram kommer att implementeras från HT19, det är först då vi har tillräckligt med studenter med tillräcklig erfarenhet från akademiska studier i programmet.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån studentperspektiv kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 högskolepoäng av utbildningens totala 120/90 högskolepoäng.

I ämneslärarutbildningen vid HKR är ett studentcentrerat lärande och en studentcentrerad undervisning angeläget ur perspektiv som rör såväl studenters motivation och självreflektion som deras engagemang i utvecklingen av utbildningen. Mot denna bakgrund beaktas studentperspektivet vid HKR på flera nivåer. På en övergripande nivå är studenterna, via studentkåren, representerade i beslutande nämnder, så som högskolestyrelse och fakultetsnämnder. Studenterna vid HKR inbjuds att ta aktiv roll i arbetet med att vidareutveckla utbildningens innehåll och genomförande på olika sätt. Program- och kursutvärderingar används som ett verktyg att säkra kvaliteten i utbildningen men också för att möjliggöra studentinflytande. Nedan ges ytterligare exempel på hur studenternas formella inflytande är organiserat, men också hur de ges möjlighet till informellt inflytande.

Studentdialoger

Dialogmötena syftar till att möjliggöra för studenter att delta i processer som utvecklar utbildningen. Mötena är upplagda som ett samtal där studenterna ska känna sig fria att lyfta smått som stort och inleds med att programansvarig (POA) ger kort information om vad som är på gång i programmet, följt av studenternas ärenden och frågor. Till studentdialoger ombeds samtliga klasser att skicka två representanter. Återkoppling görs till kursansvariga och lärare i för ärendet lämpligt forum och till studenter i nästkommande studentdialog. Identifierade utvecklingsbehov följs upp med idégenerering och beslut om åtgärder.

Studentinflytande i undervisningen

Vi tar tillvara studenternas kompetens genom att lärare och studenter samverkar i utformningen av pågående kurser. Idén är att studenternas inflytande i en kurs medverkar till att kursens innehåll och genomförande blir mer tillgängligt för studenterna och att tillgängligheten höjer kvaliteten i utbildningen. Genom att involvera studenterna inbjuds de att tänka kritiskt och att ta eget ansvar för sitt lärande. Detta kan göras på olika sätt i olika kurser. En förekommande metod i ämnet samhällskunskap är att studenter i kursens inledning redogör för sina förväntningar och krav på kursen, muntligt eller genom att ladda ner

dem i avsedd mapp på kursytan. Senare i slutet på kursen görs en återkoppling till studentens förväntningar. I många kurser vid HKR används classroom assessment techniques som t.ex. exitticket dels för direkt uppföljning av studenternas förståelse, dels formativt för den fortsatta undervisningen. För att ge möjlighet till god kommunikation och snabb information också utanför mötet i undervisningen används en lärplattform. Plattformen bidrar på så vis till transparens och inflytande genom att studenterna direkt kan kommentera och ställa frågor kring ett upplägg eller innehåll. På kursnivå finns således möjlighet för varje student att ha synpunkter och komma med förslag till mindre förändringar under kursens gång.

Utvecklingsområde: att öka studentinflytande genom större delaktighet i utbildningen. Se avsnittet *Uppföljning, åtgärder och återkoppling* om mentorsprogram.

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Självvärderingen utifrån arbetsliv och samverkan kan endast göras utifrån ett begränsat underlag. Utbildningen i samhällskunskap har vid tidpunkten för självvärderingen genomfört och avslutat 15 högskolepoäng av utbildningens totala 120/90 högskolepoäng.

För professionsutbildningar är det särskilt viktigt att arbeta för ett närmande mellan akademi och arbetsliv. I Ämneslärarprogrammet vid HKR säkerställs målen om arbetsliv och det omgivande samhället med följande rubriker: *En utvecklad och fördjupad VFU och Kompetensen hos utbildningens personal.*

En utvecklad och fördjupad VFU: För att studenterna tidigt ska växa in i yrkesrollen arbetar vi med tidiga möten mellan studenter, handledare på fältet och högskolans lärare och examinatore. Dessa träffar består av föreläsning, workshop och erfarenhetsutbyte om handledaruppdraget. Upplägget med gemensamma träffar för handledare och studenter är ett sätt att ytterligare stärka samverkan mellan HKR och skolorna.

Kompetensen hos utbildningens personal: Ett flertal av ämneslärarutbildningens lärare har en lång erfarenhet av undervisning som ämneslärare (se bifogad lärartabell) vilket borgar för en närvaro av arbetslivets perspektiv och behov på ämneslärarutbildningen.

Utvecklingsområde: Från HT19 kommer ämneslärarutbildningen vid HKR att implementera en i grunden omarbetad VFU. Syftet är att öka kvaliteten i själva VFU, men också att stärka ämneslärarutbildningen samverkan med skolorna och det omgivande samhället. Den nya VFU strukturen utgår från

samarbetsskolor där VFU kommer att vara utgångspunkten för ett fördjupat samarbete mellan ämneslärarutbildningen och skolorna. VFU kursens nuvarande trepartssamtal, handledarmöten och examination kommer att utökas med återkommande seminarier på skolan där HKR lärare kommer att närvara i egenskap av examinators och seminarieledare. På detta sätt kommer handledarna på fältet och skolorna att knytas närmare till ämneslärarutbildningen. Samarbetet kommer att innehålla fortbildning åt båda håll, samt en handledarutbildning som är specifikt anpassad till ämneslärarutbildningen. Ytterligare ett pågående utvecklingsarbete handlar om att stärka samverkan med arbetsliv och det omgivande samhället via ämnesstudiernas och UVK kursernas innehåll, där studiebesök, examinationsuppgifter och fallstudier relaterat till det omgivande samhället blir en del av kursernas innehåll.